

Kohtulahendite kogumik

EUROOPA KOHTU OTSUS (üheksas koda)

14. detsember 2023*

Eelotsusetaotlus – Põllumajandus – Ühine turukorraldus – Suhkrusektor –
Toodangumaksud – Määrus (EL) nr 1360/2013 – Õigus alusetult tasutud maksete
tagastamisele – Õigust lõpetavad ja aegumistähtjad – Likvideerimisotsuste lõplikkus –
Võrdväarsuse ja tõhususe põhimõtted – Õiguskindluse põhimõte

Kohtuasjas C-655/22,

mille ese on ELTL artikli 267 alusel Bundesfinanzhofi (liitvabariigi kõrgeim maksukohus, Saksamaa) 1. juuni 2022. aasta otsusega esitatud eelotsusetaotlus, mis saabus Euroopa Kohtusse 19. oktoobril 2022, menetluses

I GmbH & Co. KG

versus

Hauptzollamt HZA,

EUROOPA KOHUS (üheksas koda),

koosseisus: koja president O. Spineanu-Matei, kohtunikud J.-C. Bonichot ja L. S. Rossi (ettekandja),

kohtujurist: N. Emiliou,

kohtusekretär: A. Calot Escobar,

arvestades kirjalikku menetlust,

arvestades seisukohti, mille esitasid:

- I GmbH & Co. KG, esindaja: *Rechtsanwalt* D. Ehle,
- Euroopa Komisjon, esindajad: A. C. Becker ja B. Hofstätter,

arvestades pärast kohtujuristi ärakuulamist tehtud otsust lahendada kohtuasi ilma kohtujuristi ettepanekuta,

on teinud järgmise

* Kohtumenetluse keel: saksa.

otsuse

- 1 Eelotsusetootlus käsitleb küsimust, kuidas tõlgendada nõukogu 2. detsembri 2013. aasta määrust (EL) nr 1360/2013, millega kehtestatakse suhkrosektori toodangumaksud turustusaastateks 2001/2002, 2002/2003, 2003/2004, 2004/2005, 2005/2006, turustusaastate 2001/2002 ja 2004/2005 suhtes kehtestatava lisamaksu arvutamiseks vajalik koefitsient ning summa, mille suhkruootjad peavad maksma suhkrupeedimüüjatele maksu maksimumsumma ja tasutava maksusumma vahe tõttu turustusaastate 2002/2003, 2003/2004 ja 2005/2006 eest (ELT 2013, L 343, lk 2).
- 2 Taotlus on esitatud I GmbH & Co. KG ja Hauptzollamt HZA (Saksamaa peatolliamet) (edaspidi „toll“) vahelises kohtuvaidluses turustusaasta 2001/2002 eest alusetult tasutud suhkrosektori toodangumaksude tagastamise üle.

Õiguslik raamistik

Liidu õigus

Määrus nr 1150/2000

- 3 Nõukogu 22. mai 2000. aasta määruse (EÜ, Euratom) nr 1150/2000, millega rakendatakse otsus 2007/436/EÜ, Euratom Euroopa ühenduste omavahendite süsteemi kohta (EÜT 2000, L 130, lk 1; ELT eriväljaanne 01/03, lk 169), muudetud nõukogu 26. jaanuari 2009. aasta määrusega (EÜ, Euratom) nr 105/2009 (ELT 2009, L 36, lk 1; ELT eriväljaanne 01/03, lk 169) (edaspidi „määrus nr 1150/2000“), artiklis 2 oli ette nähtud:

„1. Käesoleva määruse kohaldamisel määratakse [nõukogu 7. juuni 2007. aasta] otsuse 2007/436/EÜ, Euratom [Euroopa ühenduste omavahendite süsteemi kohta (ELT 2007, L 163, lk 17)] artikli 2 lõike 1 punktis a märgitud ühenduse omavahendite maks kindlaks niipea, kui tollieeskirjades ettenähtud maksu arvestuskande ja võlgniku teavitamisega seotud tingimused on täidetud.

2. Lõikes 1 märgitud kindlaksmääramise kuupäev on tollieeskirjades ettenähtud arvestusregistrisse kandmise kuupäev.

Suhkruturu ühise korraldusega seotud impordi- ja muude maksude puhul loetakse lõikes 1 märgitud kindlaksmääramise kuupäevaks suhkruala eeskirjades ettenähtud teatamise kuupäev.

Juhul kui kõnealust teatamist ei ole selgesti ette nähtud, loetakse kindlaksmääramise kuupäevaks liikmesriikide poolt võlgnike ettemaksete või lõppmaksete teel maksta olevate summade kindlaksmääramise kuupäev.

[...]

4. Lõiget 1 kohaldatakse juhul, kui teatist on tarvis parandada.“

Määrus nr 1360/2013

4 Määruse nr 1360/2013 põhjendustes 10–12 ja 23 on märgitud:

(10) Euroopa Kohus tunnistas [27. septembri 2012. aasta kohtuotsuses Zuckerfabrik Jülich jt (C-113/10, C-147/10 ja C-234/10, EU:C:2012:591)] kehtetuks [komisjoni 3. novembri 2009. aasta] määruse (EÜ) nr 1193/2009 [, millega muudetakse määruseid (EÜ) nr 1762/2003, (EÜ) nr 1775/2004, (EÜ) nr 1686/2005 ja (EÜ) nr 164/2007 ning millega määratakse kindlaks turustusaastatel 2002/2003, 2003/2004, 2004/2005 ja 2005/2006 kehtivad toodangumaksud suhkrusektoris (ELT 2009, L 321, lk 1)], sedastades, et hinnangulise keskmise kahjumi arvutamiseks tootetonna kohta tuleb [nõukogu 19. juuni 2001. aasta] määruse (EÜ) nr 1260/2001 [suhkrusektori turgude ühise korralduse kohta (EÜT 2001, L 178, lk 1; ELT eriväljaanne 03/33, lk 17)] artikli 15 lõike 1 punkti d tõlgendada nii, et toetuse kogusumma hõlmab tegelikult makstud eksporditoetuste kogusummat.

(11) Seega tuleks suhkrusektori maksud kehtestada sobiva määraga. [...]

(12) Arvestades et turustusaasta 2001/2002 maksude arvutamiseks kasutatud meetod oli sama, mille Euroopa Kohus tühistas, tuleks ka turustusaastal 2001/2002 kehtinud põhitoodangumakse ja lisamaksu koefitsienti vastavalt [muuta].

[...]

(23) Õiguskindluse ja eri liikmesriikide asjaomaste ettevõtjate ühetaolise kohtlemise huvides on vaja kindlaks määrata käesoleva määrusega kehtestatavate maksude kindlaksmääramise ühine kuupäev [...]. Seda tähtaega ei tuleks siiski kohaldada juhul, kui riigisisese õiguse kohaselt peab liikmesriik tegema asjaomastele ettevõtjatele tagasimakse pärast nimetatud kuupäeva.“

5 Määruse artikli 1 lõikes 1 on sätestatud:

„Turustusaastate 2001/2002, 2002/2003, 2003/2004, 2004/2005, 2005/2006 eest tasutavad toodangumaksud suhkrusektoris on kindlaks määratud lisa punktis 1.“

6 Nimetatud määruse artiklis 2 on sätestatud:

„Käesoleva määrusega kehtestatud maksude kindlaksmääramise kuupäev, millele on osutatud [määruse nr 1150/2000] artikli 2 lõike 2 teises lõigus, on hiljemalt 30. september 2014, välja arvatud juhul, kui liikmesriigil ei ole võimalik sellest tähtajast kinni pidada põhjusel, et kohaldatakse riigisisest õigust ettevõtjate alusetult makstud summade tagastamiseks.“

7 Määruse nr 1360/2013 artikli 3 teises kuni neljandas lõigus on kindlaks määratud kuupäevad, millest alates kohaldatakse sama määruse lisa punktis 1 esitatud toodangumakse turustusaastate 2001/2002–2005/2006 puhul. Nimetatud määruse artikli 3 esimese lõigu kohaselt jõustub määrus järgmisel päeval pärast selle avaldamist *Euroopa Liidu Teatajas*, st 20. detsembril 2013.

Määrus (EL) 2018/264

- 8 Nõukogu 19. veebruari 2018. aasta määruse (EL) 2018/264, millega kehtestatakse suhkrusektori toodangumaksud ja lisamaksu arvutamise koefitsient turustusaastaks 1999/2000 ning suhkrusektori toodangumaksud turustusaastaks 2000/2001 (ELT 2018, L 51, lk 1), artikli 2 lõikes 2 on märgitud:

„[Komisjoni 12. oktoobri 2000. aasta] määrusega (EÜ) nr 2267/2000[, millega määratakse kindlaks 1999/2000. turustusaastal kehtivad toodangumaksud ja lisamaksu arvutamise koefitsient suhkrusektoris (EÜT 2000, L 259, lk 29; ELT eriväljaanne 03/30, lk 23),] ja [komisjoni 11. oktoobri 2001. aasta] määrusega (EÜ) nr 1993/2001[, millega määratakse kindlaks turustusaastal 2000/2001 kehtivad toodangumaksud (EÜT 2001, L 271, lk 15),] sätestatud maksude ja käesoleva määruse artiklis 1 sätestatud maksude vahe hüvitatakse nõuetekohaselt põhjendatud taotluse alusel nendele ettevõtjatele, kes maksid makse turustusaastate 1999/2000 ja 2000/2001 eest.“

Saksa õigus

- 9 Turgude korraldamise seaduse (Markenorganisationsgesetz) põhikohtuasjas kohaldatava redaktsiooni § 12 lõike 1 esimeses lauses oli sätestatud:

„[Maksuseadustiku (Abgabeordnung)] sätteid [...] kohaldatakse *mutatis mutandis* selliste turgude korraldamiseks tehtavate maksete suhtes, mida § 1 lõikes 2 viidatud sätete kohaselt nõutakse sisse turgude korraldamise esemeks olevatelt toodetelt, kui käesolevas seaduses või selle alusel vastu võetud määrustes ei ole ette nähtud nendest sätetest erandit tegevat normi.“

- 10 Maksuseadustiku põhikohtuasjas kohaldatava redaktsiooni § 169 lõigetes 1 ja 2 oli ette nähtud:

„(1) Maksu kindlaksmääramine ja selle tühistamine või muutmine ei ole enam lubatud, kui selle kehtestamise tähtaeg on möödunud. [...]

(2) Maksu kindlaksmääramise tähtaeg on:

1) tarbimismaksude või nende tagastamise korral üks aasta,

2) neli aastat maksude ja nende tagastamise puhul, mis ei kujuta endast makse või nende tagastamist punkti 1 tähenduses või impordi- või ekspordimaksu tolliseadustiku artikli 4 punktide 10 ja 11 tähenduses.“

- 11 Maksuseadustiku § 170 lõige 1 on sõnastatud järgmiselt:

„Määramistähtaeg hakkab kulgema selle kalendriaasta lõpust, mil maks tekkis või mille jooksul tingimuslik maks muutus tingimusteta maksuks.“

- 12 Nimetatud seadustiku § 171 lõikes 3 on sätestatud:

„Kui väljaspool vaide- või kaebemenetlust esitatakse § 129 alusel maksu kindlaksmääramise taotlus või maksu kindlaksmääramise tühistamine, muutmine või parandamise taotlus enne maksu kindlaksmääramise tähtaja möödumist, ei möödu see tähtaeg enne, kui selle taotluse kohta on tehtud otsus, mida ei saa edasi kaevata.“

Põhikohtuasi ja eelotsuse küsimused

- 13 I kui suhkrutootja suhtes kohaldati turustusaastate 2001/2002–2005/2006 puhul määrusega nr 1260/2001 ette nähtud suhkrusektori toodangumaksu süsteemi.
- 14 Selliste maksude suurus määrati kindlaks Euroopa Komisjoni igal aastal vastu võetud määruste alusel. Turustusaastal 2001/2002 määrati see summa kindlaks vastavalt komisjoni 15. oktoobri 2002. aasta määrusele (EÜ) nr 1837/2002, millega määratakse kindlaks turustusaastal 2001/2002 kehtivad toodangumaksud ja lisamaksu koefitsient suhkrusektoris (EÜT 2002, L 278, lk 13).
- 15 Toll määras 25. novembri 2002. aasta otsusega, mis võeti vastu selle määruse alusel, kindlaks toodangumaksu summa, mille I pidi turustusaasta 2001/2002 eest tasuma (edaspidi „25. novembri 2002. aasta otsus“).
- 16 Euroopa Kohus tunnistas 8. mai 2008. aasta kohtuotsusega Zuckerfabrik Jülich jt (C-5/06 ja C-23/06–C-36/06, EU:C:2008:260) ning 6. oktoobri 2008. aasta kohtumäärusega Raffinerie Tirlemontoise (C-200/06, EU:C:2008:541) ja 6. oktoobri 2008. aasta kohtumäärusega SAFBA (C-175/07–C-184/07, EU:C:2008:543) turustusaastaid 2002/2003–2004/2005 käsitlevad komisjoni määrused kehtetuks.
- 17 Toll jättis 27. jaanuari 2010. aasta otsusega rahuldamata I taotluse 25. novembri 2002. aasta otsuse muutmiseks.
- 18 Euroopa Kohus tunnistas 27. septembri 2012. aasta kohtuotsusega Zuckerfabrik Jülich jt (C-113/10, C-147/10 ja C-234/10, EU:C:2012:591) omakorda kehtetuks määruse nr 1193/2009, millega muudeti turustusaastaid 2002/2003–2004/2005 käsitlevaid komisjoni määrusi. Pärast selle kohtuotsuse kuulutamist määras Euroopa Liidu Nõukogu uued suhkrusektori toodangumaksud turustusaastateks 2001/2002–2005/2006, võttes vastu määruse nr 1360/2013, milles ta vähendas nende turustusaastate toodangumaksu.
- 19 I esitas 18. detsembril 2014 tollile määruse nr 1360/2013 alusel uue taotluse, milles palus muuta tollimakse ja tagastada enamakstud summad koos intressiga.
- 20 Toll jättis 28. jaanuari 2016. aasta otsusega, mida vaidemenetluses kinnitati, uue taotluse rahuldamata põhjendusel, et 25. novembri 2002. aasta otsus oli jõustunud.
- 21 Finanzgericht (maksukohus, Saksamaa) jättis kaebuse, mille I esitas 28. jaanuari 2016. aasta otsuse peale, rahuldamata põhjendusel, et määrusega nr 1360/2013 maksude tagasiulatuval vähendamisel ei olnud mingit mõju 25. novembri 2002. aasta lõplikule otsusele, kuna selle otsuse muutmist reguleerib üksnes riigisisene õigus.
- 22 I esitas selle kohtuotsuse peale kassatsioonkaebuse (*Revision*) Bundesfinanzhofile (liitvabariigi kõrgeim maksukohus, Saksamaa), kes on käesolevas kohtuasjas eelotsusetaotluse esitanud kohus. Oma apellatsioonkaebuse põhjendamiseks väidab ta, et Euroopa Kohus kinnitas 19. detsembril 2019. aasta kohtuotsuses Cargill Deutschland (C-360/18, EU:C:2019:1124), et liidu õigusest tulenev õigus alusetult tehtud maksete tagastamisele on olemas. I väidab, et neid makse oli võimalik õigesti kindlaks määrata alles alates määruse nr 1360/2013 jõustumise kuupäevast ja seega oli tal võimalik seda tagasimaksmise õigust kasutada. Seega ei saa tagasimaksmise õigust

seada sõltuvusse 25. novembri 2002. aasta otsuse tühistamisest või muutmisest. I järelgab sellest, et tõhususe põhimõttega on vastuolus, kui toll tugineb riigisisestele aegumistähtaegadele ja selle otsuse lõplikkusele.

- 23 Eelotsusetaotluse esitanud kohtul on kahtlusi seoses määruse nr 1360/2013 artikli 2 tõlgendamise ja liidu õiguse õiguskindluse põhimõtte ja 19. detsembri 2019. aasta kohtuotsuse Cargill Deutschland (C-360/18, EU:C:2019:1124) vahelise suhtega.
- 24 Sellega seoses leiab ta kõigepealt, et liidu õigus ei reguleeri menetluslikke tingimusi määruse nr 1837/2002 alusel tehtud maksete kindlaksmääramise otsuste muutmiseks ja tagasimaksmise taotluse esitamiseks. Neid tingimusi reguleerib seega liikmesriigi õigus vastavalt selles õiguses ette nähtud menetlusnormidele.
- 25 Vastavalt kohaldatavale riigisisesele õigusele ei olnud I-l aga õigust alusetult tasutud maksete summade tagastamisele. Nimelt on 25. novembri 2002. aasta otsus muutunud lõplikuks ja seda ei ole enam võimalik tagasiulatuvalt muuta, kuna turustusaasta 2001/2002 jaoks suhkrosektori toodangumaksude kindlaksmääramise tähtaeg möödus 2010. aasta veebruaris, kuid enne määruse nr 1360/2013 vastuvõtmist. Eelotsusetaotluse esitanud kohus leiab, et kuna Saksa õiguses ei ole ette nähtud toodangumaksude tagastamist, kui nende maksude kehtestamise lõplikku haldusotsust ei ole muudetud, on alusetult sisse nõutud toodangumaksu tagastamine võimalik vaid tingimusel, et õigus tagastamisele tuleneb vahetult liidu õigusest.
- 26 Nimetatud kohus leiab seejärel, et selline õigus ei tulene automaatselt määrusest nr 1360/2013, kuna talle ei ole selge, millistel juhtudel ja millistel menetluslikel tingimustel tuleb teha selles määruses ette nähtud tagasiulatuv parandus. Asjaolu, et tagasiulatuva korrigeerimine ei too automaatselt kaasa õigust tagasimaksmisele, võib vastupidi tuletada ka määruse 2018/264 artikli 2 lõikest 2, mida kohaldatakse turustusaastate 1999/2000 ja 2000/2001 suhtes ning milles Euroopa Liidu seadusandja nägi seevastu sellise õiguse sõnaselgelt ette, mis oleks olnud kasutu, kui see õigus tuleneks kohe kindlustusmaksude muutmisest.
- 27 Eelotsusetaotluse esitanud kohus on siiski seisukohal, et õigus alusetult makstud toodangumaksude tagasimaksmisele tuleneb nõudest tagada määruse nr 1360/2013 soovitatav toime, nagu Euroopa Kohus seda 19. detsembri 2019. aasta kohtuotsuses Cargill Deutschland (C-360/18, EU:C:2019:1124) on tõlgendanud, nähes ette, et suhkru tootjad peavad tasuma üksnes maksu täpse summa. Ta lisab, et kuigi tagasimaksmise menetlus ja tingimused, mille hulka kuuluvad ka aegumistähtaeg või õigustlõpetav tähtaeg, kuuluvad liikmesriigi õiguse kohaldamisalasse, peavad liikmesriigid siiski järgima võrdväarsuse põhimõtet ja tõhususe põhimõtet, mistõttu ei tohi suhkru tootjatel olla praktiliselt võimatu esitada tagasimaksmise taotlust. Käesoleval juhul ei tohiks maksude kindlaksmääramise tähtaja möödumine ja sellest tulenev maksuteadete lõplikkus seega takistada põhikohtuasja kaebajal kasutada õigust maksu tagastamisele.
- 28 Eelotsusetaotluse esitanud kohus kahtleb siiski, kas selline järelgab on kooskõlas liidu õiguse õiguskindluse üldpõhimõttega, nagu Euroopa Kohus seda oma 13. jaanuari 2004. aasta kohtuotsuses Kühne & Heitz (C-453/00, EU:C:2004:17) ja 20. detsembri 2017. aasta kohtuotsuses Incyte (C-492/16, EU:C:2017:995) on tõlgendanud. Selle kohtupraktika kohaselt ei ole liidu õiguses põhimõtteliselt nõutud, et lõplikuks muutunud haldusotsus tunnistataks kehtetuks, kuivõrd see mõistlike kaebetähtaegade möödumisel või õiguskaitsevahendite ammendamisega omandatud lõplikkus aitab kaasa õiguskindlusele. Lisaks tuleneb sellest kohtupraktikast, et

haldusorgan peab Euroopa Kohtu otsust arvesse võtmiseks maksude kindlaksmääramise otsuse uuesti läbi vaatama üksnes siis, kui selline muutmine on nimelt liikmesriigi õiguse alusel veel võimalik.

- 29 Eelotsusetaotluse esitanud kohtu arvates on 19. detsembri 2019. aasta kohtuotsus Cargill Deutschland (C-360/18, EU:C:2019:1124) aga sellise kohtupraktikaga vastuolus, kuna selles tunnustatakse õigust tagastamisele, kuigi riigisisene haldusotsus on muutunud lõplikuks ja alusetult tasutud maksude sissenõudmise aegumistähtaeg on juba möödunud. See on nii seda enam, et käesoleval juhul muudeti määrusega nr 1360/2013 kehtestatud makse ligikaudu 11 aastat pärast asjaomast turustusaastat.
- 30 Lõpuks tekib eelotsusetaotluse esitanud kohtu arvates ka küsimus, kas põhikohtuasja kaebaja pöördus tolli poole õigel ajal, et saada tagasi alusetult sissenõutud maksud, ja kas määruse nr 1360/2013 artiklis 2 sätestatud tähtaeg, milleks on 30. september 2014, on kohaldatav suhkrutootjatele. See kohus leiab, et nimetatud tähtaeg on määruse nr 1150/2000 artikli 2 lõike 2 teise lõigu kohaselt suunatud liikmesriikidele ja selle eesmärk on tagada, et liidu omavahendid tehakse komisjonile kättesaadavaks enne kõnealust kuupäeva. Kui see tähtaeg ei ole aga alusetult tasutud maksete tagastamise taotluse esitamise tähtaeg, on kahtlusi selles osas, millise tähtaja jooksul selline taotlus tuleb esitada.
- 31 Neil asjaoludel otsustas Bundesfinanzhof (liitvabariigi kõrgeim maksukohus) menetluse peatada ja esitada Euroopa Kohtule järgmised eelotsuse küsimused:
- „1. Kas määruse nr 1360/2013 artiklit 2 tuleb tõlgendada nii, et suhkrutootja oleks pidanud esitama alusetult sisse nõutud maksude tagastamise taotluse hiljemalt 30. septembriks 2014?
 2. Juhul kui vastus esimesele küsimusele on eitav, siis kas pädeval asutusel on käesoleva kohtuasjaga sarnases olukorras (liidu õigust rikkudes kehtestatud, kuid lõplikuks muutunud maksud, mille tagastamist taotleti alles üks aasta pärast seda, kui määrusega nr 1360/2013 oli tagasiulatuvalt kehtestatud väiksem koefitsient) õigus keelduda alusetult sisse nõutud toodangumaksude tagastamisest, tuginedes maksuotsuste lõplikkust käsitlevatele riigisisestele õigusnormidele ja maksuotsuste puhul riigisiseste õigusnormide kohaselt kehtivale maksude kindlaksmääramise tähtajale ning liidu õiguses kehtivale õiguskindluse põhimõttele?“

Eelotsuse küsimuste analüüs

Esimene küsimus

- 32 Esimese küsimusega soovib eelotsusetaotluse esitanud kohus sisuliselt teada, kas määruse nr 1360/2013 artiklit 2 tuleb tõlgendada nii, et tähtaeg suhkrusektoris toodangumaksuna alusetult makstud summade tagasimaksmiseks selle määruse alusel taotluse esitamiseks lõpeb hiljemalt nende maksude kindlaksmääramise kuupäeval, st 30. septembril 2014.
- 33 Sellele küsimusele vastamiseks tuleb kõigepealt märkida, et nagu nähtub määruse nr 1360/2013 põhjendustest 10 ja 11, võttis nõukogu selle vastu 27. septembri 2012. aasta kohtuotsuse Zuckerfabrik Jülich jt (C-113/10, C-147/10 ja C-234/10, EU:C:2012:591) täitmiseks. Selles kohtuotsuses leidis Euroopa Kohus muu hulgas, et selles määruses ette nähtud meetod, mida komisjon turustusaastate 2002/2003–2005/2006 puhul toodangumaksu kindlaksmääramiseks kasutas, ei olnud õige, mistõttu oli tootjatel õigus saada tagasi toodangumaksuna alusetult

tasutud summad koos intressidega. Määruse põhjenduse 12 kohaselt – arvestades, et turustusaasta 2001/2002 maksude arvutamiseks kasutatud meetod oli sama, mille Euroopa Kohus tühistas – tuli ka turustusaastal 2001/2002 kehtinud põhitoodangumakse ja lisamaksu koefitsienti vastavalt muuta. Nimetatud määruse eesmärk on seega tagasiulatuvalt korrigeerida turustusaastate 2001/2002–2005/2006 eest tasumisele kuuluvaid makse vastavalt meetodile, mida Euroopa Kohus kinnitas nimetatud kohtuotsuses (vt selle kohta 19. detsembri 2019. aasta kohtuotsus Cargill Deutschland, C-360/18, EU:C:2019:1124, punktid 35 ja 36).

- 34 Sellest järeldeb esiteks, et määrusega nr 1360/2013 viiakse ellu õigus, mis tuleneb suhkruootjatele liidu õigusest, saada tagasi turustusaastatel 2001/2002–2005/2006 suhkruosektoris alusetult makstud toodangumaksud, nagu seda on tõlgendanud Euroopa Kohus. Selleks et tagada määruse soovitatav toime, peab neil suhkruootjatel olema selline tegelik tagasisaamisvõimalus (vt selle kohta 19. detsembri 2019. aasta kohtuotsus Cargill Deutschland, C-360/18, EU:C:2019:1124, punktid 37 ja 38).
- 35 Teiseks saab seda õigust kasutada alles alates selle määruse jõustumise kuupäevast, s.o alates 20. detsembrist 2013. Nimelt said pädevad riigi ametiasutused alles alates sellest kuupäevast, pärast suhkruosektoris uute toodangumaksude tagasiulatuvat kehtestamist, kindlaks määrata iga asjaomase tootja poolt alusetult tasutud toodangumaksu täpse summa. Samuti oli neil tootjatel alates nimetatud kuupäevast võimalus see summa teada saada ja seega esitada nõuetekohaselt taotlusi alusetult tehtud maksete tagastamiseks (vt selle kohta 19. detsembri 2019. aasta kohtuotsus Cargill Deutschland, C-360/18, EU:C:2019:1124, punktid 40 ja 41).
- 36 Mis puudutab tagasimaksmise õiguse kasutamise tingimusi ja tähtaega, siis tuleb kõigepealt märkida, et vastavalt määruse nr 1360/2013 artikli 1 lõikele 1 määratakse selle määruse lisa punktis 1 kindlaks uued suhkruosektori toodangumaksud, mis on väljendatud eurodes toote tonni kohta iga turustusaasta puhul alates turustusaastast 2001/2002 kuni turustusaastani 2005/2006. Seejärel on selle määruse artiklis 2 põhimõtteliselt kindlaks määratud kuupäev, mil liikmesriigid peavad kandma liidu omavahendite kontole nende uute maksude summa. Lõpuks on nimetatud määruse artiklis 3 kindlaks määratud kuupäevad, millest alates uusi makse tagasiulatuvalt kohaldatakse (vt selle kohta 19. detsembri 2019. aasta kohtuotsus Cargill Deutschland, C-360/18, EU:C:2019:1124, punktid 42–44).
- 37 Täpsemalt tuleneb määruse nr 1360/2013 artiklist 2 koostoimes määruse nr 1150/2000 artikli 2 lõike 2 teise lõiguga, et neist sätetest esimeses kindlaksmääratud kuupäev, milleks on 30. september 2014, on kuupäev, mil liikmesriigid pidid põhimõtteliselt kindlaks määrama summad, mille suhkruosektoris uute toodangumaksude tasumise eest vastutavad isikud pidid tasuma ja liidu omavahendite kontole kandma, mitte aga kuupäev, mil suhkruootjad pidid esitama alusetult makstud summade tagasimaksmise taotluse. Nagu nähtub määruse nr 1360/2013 põhjendusest 23, ei piira selle määruse artiklis 2 sätestatud tähtaja kohaldamine liikmesriigi õiguses asjaomastele ettevõtjatele hüvitise maksmiseks ette nähtud tähtaegade kohaldamist.
- 38 Eespool viidatud sätetest tuleneb, et määrus nr 1360/2013 asendas tagasiulatuvalt alates nende sätete kohaldamise kuupäevast komisjoni määruste sätteid, millega määrati kindlaks suhkruosektori toodangumaksud turustusaastateks 2001/2002–2005/2006, sealhulgas määruse nr 1837/2002 sätteid, nägemata siiski ette menetlusi ja tingimusi, mida liikmesriigid peavad kohaldama, et viia ellu suhkruootjate õigust saada tagasi sellisest muudatusest tulenevalt alusetult makstud maksud (vt selle kohta 19. detsembri 2019. aasta kohtuotsus Cargill Deutschland, C-360/18, EU:C:2019:1124, punktid 45 ja 53).

- 39 Sellest tuleneb esiteks, et määruse nr 1360/2013 alusel ei pea liikmesriigi pädevad asutused tagastama riigisiseseid makse, mis on sisse nõutud liidu õigust rikkudes, muutes vajaduse korral haldus- või kohtuotsuseid, millega kohustatakse neid makse tasuma, nagu see oli eelkõige kohtuasjades, milles tehti 6. oktoobri 2015. aasta kohtuotsus Târşia, C-69/14 (EU:C:2015:662, punktid 24–30) ja 11. septembri 2019. aasta kohtuotsus Călin, C-676/17 (EU:C:2019:700, punktid 24–29), vaid hindama tagasiulatuvalt ümber liidu omavahendid, mille need asutused on liidu nimel sisse nõudnud, nagu otsustas liidu seadusandja.
- 40 Selleks ei pea nimetatud ametiasutused seega mitte käesoleva kohtuotsuse punktis 38 viidatud komisjoni määruste alusel vastu võetud riigisiseseid maksu määramise otsuseid ja vastavaid maksuotsuseid uuesti läbi vaatama, parandama ega isegi tühistama, vaid arvutama iga asjaomase suhkrutootja puhul välja nende määrustega kindlaks määratud toodangumaksude ja määrusega nr 1360/2013 kindlaks määratud maksudena tasumisele kuuluvate summade vahe, et võimaldada neil tootjatel esitada nõuetekohased taotlused sellise summa tagasimaksmiseks ja tagada seega viimati nimetatud määruse soovitatav toime.
- 41 Teiseks, kuna määrus nr 1360/2013 ei sisalda sätteid, mis käsitleks menetlusi ja korda, mida liikmesriigid peavad kohaldama, et viia ellu suhkrutootjate õigust saada hüvitist suhkrusektori toodangumaksu eest, mida nad on alusetult tasunud, siis säilib liikmesriikidel õigus kohaldada oma riigisiseses õiguskorras ette nähtud menetlusnorme, eelkõige aegumistähtaegade või õigust lõpetavate tähtaegade osas, tingimusel, et järgitakse võrdväarsuse põhimõtet ja tõhususe põhimõtet (vt selle kohta 19. detsembri 2019. aasta kohtuotsus Cargill Deutschland, C-360/18, EU:C:2019:1124, punktid 45 ja 46 ning seal viidatud kohtupraktika).
- 42 Nende põhimõtete järgimine eeldab, et kõnealused menetlusnormid ei tohi siiski olla ebasoodsamad kui liikmesriigi õigusest tulenevate õiguste kaitseks ette nähtud samalaadsete õiguskaitsevahendite puhul (võrdväarsuse põhimõte) ega tohi muuta liidu õiguskorraga antud õiguste kasutamist praktiliselt võimatuks või ülemäära raskeks (tõhususe põhimõte) (19. detsembri 2019. aasta kohtuotsus Cargill Deutschland, C-360/18, EU:C:2019:1124, punkt 47 ja seal viidatud kohtupraktika).
- 43 Mis puudutab esiteks võrdväarsuse põhimõtte järgimist, siis peab eelotsusetaotluse esitanud kohtul, kellele on vahetult teada menetlusnormid, mis tagavad riigisiseses õiguses isikutele liidu õigusest tulenevate õiguste kaitse, tuleb kontrollida, et määrusega nr 1360/2013 kehtestatud alusetult tasutud sissemaksete tagastamise kohustuse rakendamiseks ette nähtud menetlusnormid ei oleks vähem soodsad kui need, mis on kohaldatavad samalaadsete taotluste suhtes, mis põhinevad riigisisesel õigusel (vt analoogia alusel 14. oktoobri 2020. aasta kohtuotsus Valoris, C-677/19, EU:C:2020:825, punkt 29 ja seal viidatud kohtupraktika).
- 44 Teiseks tuleneb tõhususe põhimõtte järgimise kohta Euroopa Kohtu väljakujunenud praktikast, et mõistlike aegumistähtaegade või õigust lõpetavate tähtaegade kehtestamine vastab põhimõtteliselt tõhususe nõudele, kuna see kujutab endast õiguskindluse aluspõhimõtte kohaldamist, mis kaitseb ühtaegu nii asjaomast isikut kui ka asjaomast ametiasutust, vaatamata sellele, et niisuguse tähtaja möödumine võib määratluse kohaselt takistada asjaomastel isikutel oma õigusi täielikult või osaliselt maksma panna (19. detsembri 2019. aasta kohtuotsus Cargill Deutschland, C-360/18, EU:C:2019:1124, punkt 52 ja seal viidatud kohtupraktika).
- 45 Sellega seoses on Euroopa Kohus otsustanud, et kuna suhkrutootjate õigust saada tagasi alusetult tasutud maksud saab kasutada alles alates määruse nr 1360/2013 jõustumise kuupäevast, muudavad riigisiseseid õigusnormid, mis näevad ette, et tagasimaksmise taotlemisel kohaldatavad

õigust lõpetavad ja aegumistähtajad lõpevad enne nimetatud määruse jõustumist, sellise tagasimaksmise õiguse kasutamise praktiliselt võimatuks. Euroopa Kohus järeldas sellest, et sellised liikmesriigi õigusnormid on vastuolus määrusega nr 1360/2013 koostoimes tõhususe põhimõttega (vt selle kohta 19. detsembri 2019. aasta kohtuotsus Cargill Deutschland, C-360/18, EU:C:2019:1124, punktid 55, 56 ja 58).

- 46 Sellest järeldub, et tõhususe põhimõttega tuleb lugeda kooskõlas olevaks määruse nr 1360/2013 alusel suhkrusektoris alusetult makstud toodangumaksude tagasimaksmisele kohaldatavad riigisisised menetlusnormid, milles on ette nähtud mõistlikud õigustlõpetavad ja aegumistähtajad, tingimusel, et need tähtajad hakkavad kulgema alates määruse nr 1360/2013 jõustumise kuupäevast.
- 47 Käesoleval juhul viitab eelotsusetaotluse esitanud kohus oma eelotsusetaotluses Saksa õigusnormidele, nimelt maksuseadustiku § 169 lõigetele 1 ja 2 ning §-le 170, milles on ette nähtud tähtajad maksude ja teatavate tasude tühistamiseks või muutmiseks. Need tähtajad on vastavalt kas üks aasta ja neli aastat. Eelotsusetaotluse esitanud kohus ei ole aga märkinud, kas – ja kui jah, siis milliseid – tähtaegu saab kohaldada määruse nr 1360/2013 alusel esitatud tagasimaksetaotluste suhtes.
- 48 Sellega seoses tuleb siiski meenutada, et Euroopa Kohus on näiteks leidnud, et riigisisest kolmeaastast aegumistähtaega võib pidada mõistlikuks selle kohtupraktika tähenduses (vt selle kohta 19. detsembri 2019. aasta kohtuotsus Cargill Deutschland, C-360/18, EU:C:2019:1124, punkt 52 ja seal viidatud kohtupraktika) ning et üheaastane tähtaeg, mis on kehtestatud liidu õiguse rikkumisel põhinevate taotluste või kaebuste esitamiseks, ei ole iseenesest ebamõistlik, kuid seda siiski tingimusel, et see hakkab kulgema alates nende õigusnormide jõustumisest, mille eesmärk on kõrvaldada liidu õiguse rikkumine (vt selle kohta 14. oktoobri 2020. aasta kohtuotsus Valoris, C-677/19, EU:C:2020:825, punktid 27 ja 28).
- 49 Kõiki eeltoodud kaalutlusi arvestades tuleb esimesele küsimusele vastata, et määruse nr 1360/2013 artiklit 2 tuleb tõlgendada nii, et selles ei ole nõutud, et tähtaeg sellel määrusel põhineva taotluse esitamiseks suhkrusektoris toodangumaksuna alusetult makstud summade tagasimaksmiseks lõpeb hiljemalt nende maksude kindlaksmääramise kuupäeval, s.o 30. septembril 2014. Liikmesriikide ülesanne on määrata oma riigisiseses õiguses kindlaks kohaldatav tähtaeg, tingimusel, et järgitakse võrdväarsuse põhimõtet ja tõhususe põhimõtet, kusjuures üheaastane tähtaeg ei ole iseenesest ebamõistlik, kuid seda siiski tingimusel, et see hakkab kulgema kõige varem määruse nr 1360/2013 jõustumise kuupäevast.

Teine küsimus

- 50 Teise küsimusega soovib eelotsusetaotluse esitanud kohus sisuliselt teada, kas määrust nr 1360/2013 tuleb tõlgendada nii, et sellega on vastuolus riigisisised õigusnormid, mis võimaldavad liikmesriigi pädevatel asutustel jätta rahuldamata selle määruse alusel esitatud suhkrusektori toodangumaksudena alusetult makstud summade tagasimaksmise nõude, tuginedes asjaolule, et riigisisised otsused, millega määrati enne nimetatud määruse vastuvõtmist kindlaks nende maksude suurus, on lõplikud komisjoni mitme määruse alusel, mis asendati tagasiulatavalt sama määrusega.
- 51 Kõigepealt tuleb märkida, et eelotsusetaotlusest nähtub, et liikmesriigi pädevad asutused jätsid tagasimaksmise taotluse, mille I esitas ühe aasta jooksul alates määruse nr 1360/2013 jõustumisest, s.o 18. detsembril 2014, rahuldamata põhjendusel, et 25. novembri 2002. aasta

otsus, millega määrati kindlaks I poolt turustusaasta 2001/2002 eest tasumisele kuuluvad maksud ja mille toll võttis vastu määruse nr 1837/2002 alusel, muutus lõplikuks, kui 2010. aasta veebruaris möödus selle otsuse muutmise taotlemiseks ette nähtud õigust lõpetav ja aegumistähtaeg.

- 52 Sellega seoses piisab, kui korrata, et nagu nähtub eelkõige käesoleva kohtuotsuse punktist 45, on määrusega nr 1360/2013 koostoimes tõhususe põhimõttega vastuolus riigisisised õigusnormid, mille kohaselt võib sellel määruel põhineva suhkursektori toodangumaksude tagasimaksmise taotluse jätta rahuldamata põhjusel, et otsused, millega need maksud määrati kindlaks enne nimetatud määruse vastuvõtmist, on jõustunud.
- 53 Seda järeldust ei sea kuidagi kahtluse alla õiguskindluse põhimõte, millele eelotsusetaotluse esitanud kohus viitab.
- 54 Nimelt on tõsi, et järjepideva kohtupraktika kohaselt aitab haldusotsuse lõplikkus, mille see omandab mõistlike kaebetähtaegade möödumisel või õiguskaitsevahendite ammendamisega, kaasa õiguskindlusele ja sellest tulenevalt ei nõua liidu õigus, et haldusorgan oleks põhimõtteliselt kohustatud uuesti läbi vaatama haldusotsuse, mis on muutunud lõplikuks (20. detsembri 2017. aasta kohtuotsus Incyte, C-492/16, EU:C:2017:995, punkt 46 ja seal viidatud kohtupraktika).
- 55 Siiski, nagu on märgitud käesoleva kohtuotsuse punktis 40, ei nõua määruse nr 1360/2013 kohaldamine liikmesriigi pädevate asutuste poolt selliste maksude kindlaksmääramise riigisiseste otsuste läbivaatamist, parandamist ega isegi tühistamist, nagu 25. novembri 2002. aasta otsus, mis on vastu võetud komisjoni määruste alusel, mis asendati tagasiulatuvalt selle määrusega. Selliste otsuste ja selliste maksuotsuste lõplikkus ei saa seega takistada suhkruototjatel kasutada õigust alusetult tasutud maksude tagastamisele, mis neil on tulenevalt liidu õigusest, mida on rakendatud nimetatud määrusega.
- 56 Eeltoodud kaalutlusi arvestades tuleb teisele küsimusele vastata, et määrust nr 1360/2013 tuleb tõlgendada nii, et sellega on vastuolus riigisisised õigusnormid, mis võimaldavad liikmesriigi pädevatel asutustel jätta rahuldamata selle määruse alusel esitatud suhkursektori toodangumaksudena alusetult makstud summade tagasimaksmise nõude, tuginedes asjaolule, et riigisisised otsused, millega enne nimetatud määruse vastuvõtmist määrati kindlaks nende maksude suurus, on lõplikud komisjoni mitme määruse alusel, mis asendati tagasiulatuvalt sama määrusega.

Kohtukulud

- 57 Kuna põhikohtuasja poolte jaoks on käesolev menetlus eelotsusetaotluse esitanud kohtus pooleli oleva asja üks staadium, otsustab kohtukulude jaotuse liikmesriigi kohus. Euroopa Kohtule seisukohtade esitamisega seotud kulusid, välja arvatud poolte kohtukulud, ei hüvitata.

Esitatud põhjendustest lähtudes Euroopa Kohus (ühheksas koda) otsustab:

- 1. Nõukogu 2. detsembri 2013. aasta määruse (EL) nr 1360/2013, millega kehtestatakse suhkursektori toodangumaksud turustusaastateks 2001/2002, 2002/2003, 2003/2004, 2004/2005, 2005/2006, turustusaastate 2001/2002 ja 2004/2005 suhtes kehtestatava lisamaksu arvutamiseks vajalik koefitsient ning summa, mille suhkruototjad peavad maksuma suhkrupeedimüüjatele maksu maksimumsumma ja tasutava maksusumma vahe tõttu turustusaastate 2002/2003, 2003/2004 ja 2005/2006 eest, artiklit 2**

tuleb tõlgendada nii, et

selles ei ole nõutud, et tähtaeg sellel määruisel põhineva taotluse esitamiseks suhkrusektoris toodangumaksuna alusetult makstud summade tagasimaksmiseks lõpeb hiljemalt nende maksude kindlaksmääramise kuupäeval, s.o 30. septembril 2014. Liikmesriikide ülesanne on määrata oma riigisiseses õiguses kindlaks kohaldatav tähtaeg, tingimusel et järgitakse võrdväärsuse põhimõtet ja tõhususe põhimõtet, kusjuures üheaastane tähtaeg ei ole iseenesest ebamõistlik, kuid seda siiski tingimusel, et see hakkab kulgema kõige varem määruse nr 1360/2013 jõustumise kuupäevast.

2. Määrust nr 1360/2013

tuleb tõlgendada nii, et

sellega on vastuolus riigisisemed õigusnormid, mis võimaldavad liikmesriigi pädevatel asutustel jätta rahuldamata selle määruse alusel esitatud suhkrusektori toodangumaksudena alusetult makstud summade tagasimaksmise nõude, tuginedes asjaolule, et riigisisemed otsused, millega enne nimetatud määruse vastuvõtmist määrati kindlaks nende maksude suurus, on lõplikud Euroopa Komisjoni mitme määruse alusel, mis asendati tagasiulatuvalt sama määrusega.

Allkirjad